

Sammen fremmer vi en bæredygtig udvikling

Masterplan for Center for Verdensmål 2025-2030 – et centrum for bæredygtig udvikling midt i naturen
Godkendt af Byrådet den xx.xx.2025

Styringstrekant

Masterplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger. Som det fremgår af styringstrekanten, er 'Planer' afledt af byrådets visioner.

Grundfortælling

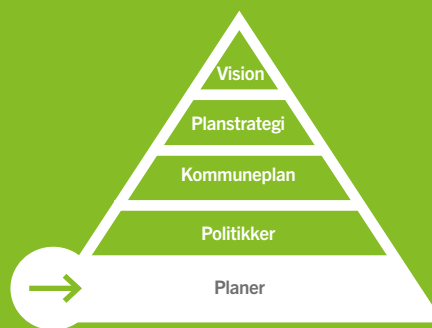
I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Styringstrekanten

Grundfortællingen

Byrådets Vision og Planstrategi

Visionen er skabt i fællesskab af Byrådet, og fungerer som det overordnede styringsredskab i Sønderborg Kommune.

Visionen skal udover en overordnet vision også indeholde målsætninger og opfylde kravene til kommunens planstrategi. Alle Byrådets mål og visioner konkretiseres i Kommuneplanen, som er Sønderborg Kommunes overordnede plan for at skabe vækst og udvikling de næste 12 år.

De fem fokusområder

Byrådets Vision og Planstrategi tager udgangspunkt i hele Sønderborg Kommune – med områdets unikke position med særegne landskaber, landsbyer, byer og kulturhistorie.

Byrådets to fyrtårnsprojekter, Project-Zero og Nordborg Resort, er udtryk for, at vi tør satse, prioritere, handle og gennemføre. De fem fokusområder er udpeget af Byrådet og skal skabe sammenhæng mellem den overordnede vision for kommunens udvikling og de fokusområder samt handlinger, der arbejdes med på tværs af fagudvalg og politisk ståsted.

Indledning

Formålet med Masterplan for Center for Verdensmål 2025-2030 er at sætte en samlet strategisk retning for den fortsatte udvikling af Kær Vestermark som et centrum for bæredygtig udvikling midt i naturen. Masterplanen er udtryk for et politisk ønske om en opdateret masterplan på baggrund af det allerede udarbejdede materiale for Center for Verdensmål. Den bygger således ovenpå dette og samler status for enkelte øvrige projekter på Kær Vestermark, der relaterer sig til udviklingen af Center for Verdensmål.

Arbejdet med Center for Verdensmål har været i gang siden 2019. Nærværende Masterplans primære fokus er realiseringen af Center for Verdensmål på Løkkegård med etableringen af et formidlingscenter. Derudover har masterplanen fokus på øvrige projekter på Kær Vestermark med infrastruktur og etableringen af Naturlegeplads, Motionsbane for alle samt Det Marine Center - etape 2. Realiseringen af Center for Verdensmål med Løkkegård som formidlingscenter anbefales opdelt i steps. Dette både af hensyn til økonomien i projektet, for at kunne udnytte læringspotentialer undervejs og tilpasse kommende udnyttelse af flere kvadratmeter hertil og efter behov.

I 2015 vedtog FN en 2030-agenda med 17 Verdensmål – en fælles plan for fred og velstand for mennesker og kloden. Den har ført til udbredt opmærksomhed på bæredygtig udvikling globalt, nationalt og lokalt. Idéen med at omdanne Kær Vestermark til et centrum for formidling af FN's Verdensmål blev født efter afholdelse af Spejdernes Lejr i 2017. Hertil blev dele af området klargjort til at håndtere mange besøgende, og mange rekreative faciliteter blev etableret, fx Støvlen, shelters, stier og eventpladsen Slagmarken.

Byrådet besluttede i 2019 at realisere et "Center for Verdensmål" på Kær Vestermark som et formidlingscenter for FN's Verdensmål og afsatte 12 mio. kr. til formålet.

Der er taget flere store skridt i udviklingen af området med kommunal finansiering og fondsmidler til blandt andet etablering af en projektorganisation, realisering af flere fysiske projekter og udarbejdelse af prospekter for renovering af den resterende bygningsmasse. I 2023 er der udarbejdet en "Masterplan for Center for Verdensmål" som oplæg til dialog med fonde og andre interessenter.

Der gennemføres i dag et stigende antal aktiviteter og events med fokus på bæredygtighed for forskellige målgrupper på Kær Vestermark. Aktiviteterne bidrager til stadighed med at opbygge projekterfaringer, aktørnetværk, målgruppekendskab, viden om kapacitetsbehov, og de giver synlighed til projektet.

FN's gældende 17 Verdensmål dækker perioden 2015-2030, og der forventes nye udviklingsmål i 2030. Den bæredygtige udvikling er Center for Verdensmåls hovedformål, og Verdensmålene indgår som tematiske spor i indhold og formidling.

Formidlingscentret Løkkegaard skal være udgangspunktet for et besøg i Center for Verdensmål, der også indebærer en øget aktivering af hele Kær Vestermark – med Naturlegeplads, Motionsbane for alle og Det Marine Center - etape 2 samt det allerede etablerede Sønderborg Naturcenter.

Formidlingscentret Løkkegaard (stuehus og ladeloft) forventes at være i fuld drift til DGI's Landsstævne og fejringen af CO₂-nullet i 2029.

Inddragende proces

Der har været gennemført flere inddragende processer i forbindelse med udviklingen af Helhedsplan for Kær Vestermark og Masterplan for Center for Verdensmål (2023). I efteråret 2024 har der været gennemført en række dialogmøder med lokale aktører og samarbejdspartnere i relation til udviklingen af nærværende masterplan. Hertil kommer temadrøftelser med Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter og med de politiske partier i Sønderborg Kommune i 1. kvartal 2025.

Dette har samlet set kvalificeret beskrivelsen af den centrale opgave for Center for Verdensmål, ligesom det har styrket ejerskabet til projektet blandt de involverede parter.

Forudsætninger

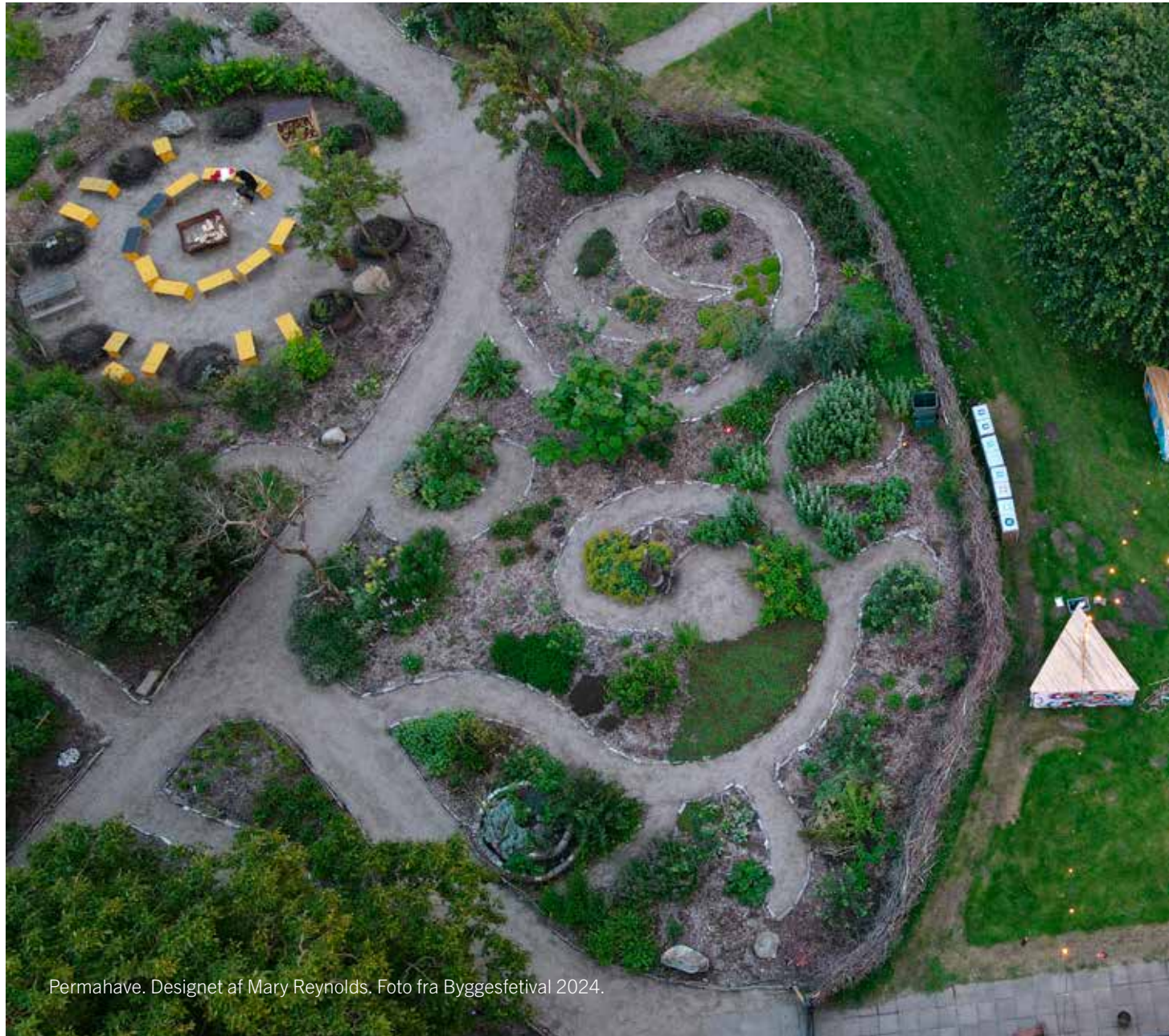
I denne masterplan fremsættes de strategiske indsatser, der er nødvendige for realiseringen af Center for Verdensmål. Der tages udgangspunkt i de tilgængelige midler.

Tilgangen i masterplanen er helhedsorienteret, og projektet med Center for Verdensmål og de strategiske indsatser går på tværs af politiske områder, forvaltninger og partnere. Realiseringen af Center for Verdensmål forudsætter et fælles ejerskab i kommunen og hos de parter, som involveres i projektet undervejs i processen med etablering, udvikling og drift.

Masterplanen bygger oven på eksisterende målsætninger i interne og eksterne planer og strategier foruden det allerede udarbejdede materiale vedrørende Center for Verdensmål.

Indholdfortegnelse

Indledning	3
Forord	5
Udvikling af Kær Vestermark	6
Vision og Mission	7
Målgrupper	8
Indhold	9
• Formidling	10
• Aktiviteter	10
• Events	11
• Fællesskaber	11
Aktører - samarbejde og partnerskaber	12
Videreudvikling af de fysiske rammer	14
Løkkegaard	16
Øvrige projekter	18
• Naturlegeplads	18
• Motionsbane for alle	18
• Det Marine Center – etape 2	19
Økonomi	20
Strategiske indsatser	23

Permahave. Designet af Mary Reynolds. Foto fra Byggesfestival 2024.

Forord

I Sønderborg Kommune tager vi ansvar og er ambitiøse omkring den grønne omstilling med fyrtårnet ProjectZero og andre prioriterede indsatser. Vi har en ambition om en bæredygtig udvikling – både miljømæssigt, økonomisk, socialt og kulturelt.

Med Byrådets Vision understreger vi, at børn og unge skal formes som aktive medborgere, som er med til at tage ansvar for en bæredygtig fremtid. Og det er vores holdning, at alle borgere skal kunne mærke, at de gør en positiv forskel ved at leve et mere bæredygtigt liv.

Vi tror på, at der er brug for et sted, hvor alle kan opleve, afprøve og lære, hvordan man kan bidrage til en mere bæredygtig fremtid – ud fra devisen ”Leave no one behind”. Med afsæt i FN’s Verdensmål vil vi i Sønderborg Kommune skabe et centrum for bæredygtig udvikling midt i naturen på Kær Vestermark – et mødested for alle, der aktiverer til handling.

Derfor besluttede Byrådet i 2019 at realisere et ”Center for Verdensmål” på Kær Vestermark med en formidlingslokalitet på Løkkegaard.

Et besøg i Center for Verdensmål skal inspirere os alle til at sætte bæredygtige aftryk

Der er de seneste år udvist stor interesse for projektet, og mange interesserede har været på besøg på Kær Vestermark. Vi har klargjort området, renoveret bygninger og etableret nye faciliteter. Sønderborg Naturcenter har fået deres base og er godt funderet. Senest har vi afholdt store events med Byggefestivalen og Unges Spot på Verdensmål, der bekræfter områdets store potentiale.

Næste skridt er at lave en trinvis omdannelse af Løkkegaard til et formidlingscenter. Sideløbende arbejdes på at realisere Naturlegeplads, Motionsbane for alle og fuldføre Det Marine Center.

Grundlaget for en samlet bæredygtig udvikling handler om at få alle med ombord, tage stilling og handle. Det kræver strategiske indsatser i forhold til aktivering af borgere og gæster og et stort udviklingsarbejde sammen med forskellige aktører – og frem for alt vilje til handling.

Med Masterplan for Center for Verdensmål 2025-2030 skaber vi strukturerne for, hvordan vi kan lykkes med at engagere og mobilisere borgere, civilsamfund og erhvervsliv i den bæredygtige udvikling. Vi fastholder de høje ambitioner for Center for Verdensmål men realiserer det i steps.

Det er visionen, at vi med Center for Verdensmål sammen fremmer den bæredygtige udvikling

Center for Verdensmål inviterer med sine samarbejdspartnere til oplevelser og inspiration om bæredygtighed. Her vil alle kunne hente og dele viden og få inspiration og konkrete redskaber til at tage del i den nødvendige bæredygtige udvikling.

Der er allerede flere fonde, som har bidraget til Center for Verdensmål, en stor tak til dem for bidraget.

Og endelig en stor tak til alle bidragydere i forbindelse med udarbejdelsen af denne masterplan.

Erik Lauritzen
Borgmester

Tom Hartvig Nielsen
Formand for Udvalget for
Bæredygtighed og Landdistrikter

Udvikling af Kær Vestermark

Sønderborg Kommune købte i 2014 det 137 ha store område Kær Vestermark nord for Sønderborg by – et attraktivt kystnært natur- og friluftsareal.

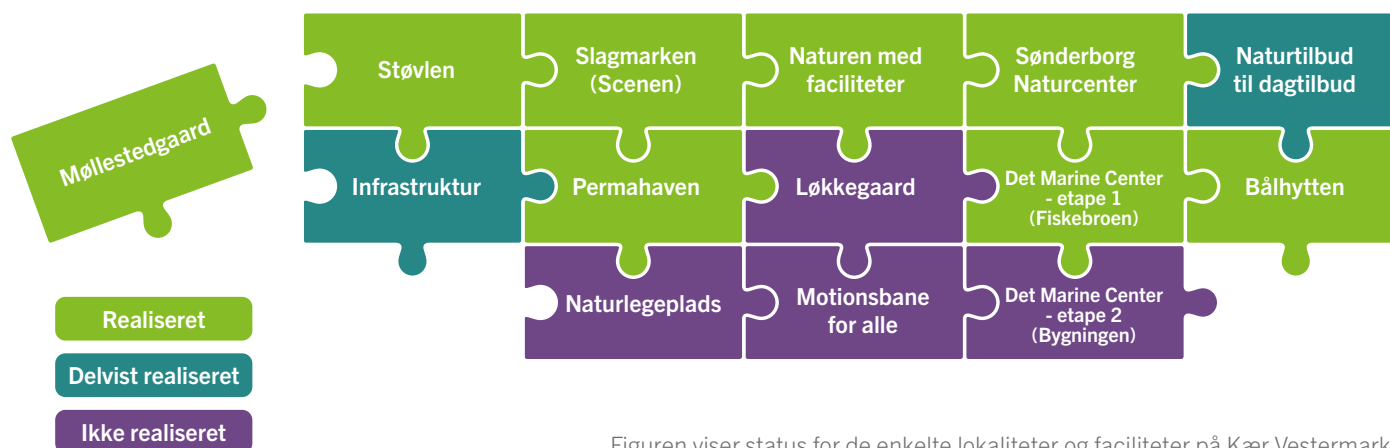
Området har også stor historisk betydning med relation til krigen i 1864 og de mange krigergrave. Der var i mange år et militært øvelsesterræn for Forsvaret og Sønderborg Kaserne på Kær Vestermark.

I forbindelse med Spejdernes Lejr i 2017 blev området klargjort til håndteringen af 40.000 spejdere og 60.000 besøgende. I den forbindelse blev der etableret et stort sceneområde – Slagmarken samt et vartegn Støvlen, der i dag fungerer som mødested og udkigspunkt.

Mange andre projekter er allerede realiseret, og området har således mange faciliteter blandt andet bålhytte og et 20 km stisystem med mange muligheder for aktiviteter, rekreation og overnatning i naturen. Kær Vestermark fremstår i dag som et attraktivt rekreativt naturområde med mange daglige brugere. Der er flere foreninger og uorganiserede grupper, som bruger Kær Vestermark som deres faste møde- og aktivitetssted.

Tilbage står realiseringen af Løkkegaard som formidlingscenter i Center for Verdensmål, etablering af en Naturlegeplads, en Motionsbane for alle på det tidligere militære øvelsesterræn samt renovering af Skivedepotet til Det Marine Center. Kommende projekter vil kunne øge besøgstallet på Kær Vestermark markant. Derfor vil det også være nødvendigt på sigt at tilpasse områdets infrastruktur til de nye anvendelser af området.

Kær Vestermark – de fysiske rammer

Figuren viser status for de enkelte lokaliteter og faciliteter på Kær Vestermark

Masterplanens opbygning

Indledningsvis gives et overblik over de projekter på Kær Vestermark, der endnu ikke er realiseret.

Der fremsættes en vision og mission for Center for Verdensmål, og dernæst defineres målgrupperne for Center for Verdensmål.

Indholdet i Center for Verdensmål er centreret om bæredygtighed og FN's Verdensmål, der udgør kernen og hovedformålet. Naturen på Kær Vestermark beskrives som rammen for det læringsrum, som Center for Verdensmål med Løkkegaard er placeret mit i. Indholdet er inddelt i fire indholdskategorier: Formidling, Aktiviteter, Fællesskaber og Events.

Indholdet i Center for Verdensmål udvikles og tilbydes i et gensidigt samarbejde eller partnerskab med forskellige relevante aktører, hvoraf udvalgte præsenteres.

Herefter præsenteres en udviklingsplan for realiseringen af Center for Verdensmål – i steps. De fysiske rammer for Center for Verdensmål udgøres af Løkkegaard, hvis renovering og omdannelse til formidlingscenter beskrives. Derudover beskrives udviklingsplanerne for Naturlegeplads, Motionsbane for alle samt Det Marine Center - etape 2.

Endelig gives et overblik over økonomien for Center for Verdensmål.

Afslutningsvis fremsættes de strategiske indsatser, der ses som forudsætning for realiseringen af selve masterplanen.

Vision og Mission

Kær Vestermark bliver et unikt område for bæredygtighed i praksis, hvor alle kan få kendskab til og erfaringer med nye bæredygtige løsninger på samtidens udfordringer. Ambitionen med Center for Verdensmål er at have et sted i Sønderborg Kommune, hvor borgere, aktører og gæster kan inddrages i den bæredygtige udvikling.

Med et varieret indhold og en nyskabende formidling af bæredygtighed og FN's Verdensmål, vil Center for Verdensmål engagere og motivere besøgende til at leve mere bæredygtigt i hverdagen. Det sker gennem formidling, aktiviteter, events samt understøttelse af fællesskaber tilpasset forskellige målgrupper.

Det er målet, at Center for Verdensmål udvikler sig til et sted, der er spændende at besøge i sig selv. Fordi der hele

tiden sker noget, fordi der er mennesker, som er engagerede, og som brænder for bæredygtighed og innovation, og fordi den enkelte kan engagere sig og bidrage til en verden i bedre balance.

Center for Verdensmål vil som inspirationscenter kunne tiltrække privatpersoner, børnefamilier, studerende, erhvervsturister, iværksættere, virksomheder og andre fagfolk.

Center for Verdensmål har potentialet til at skabe en positiv forandring inden for den bæredygtige udvikling ved netop at aktivere borgere og aktører. Centret kan på den måde bidrage til at skabe en positiv impact og synliggøre Sønderborg Kommune som en stærk national aktør, når det gælder at omsætte FN's Verdensmål til konkret handling.

Unge Spot på Verdensmål 2024

Madspilsevent ved Løkkegaard 2023.

Målgrupper

Kær Vestermark har årligt besøg af estimeret 15.000 personer – borgere og turister, som deltager i events og gør brug af de mange rekreative muligheder i området fx gåture, løb, ridning, vinterbadning og mountainbike, samt skoleelever og børnefamilier som besøger Sønderborg Naturcenter.

Med afsæt i visionen for Center for Verdensmål og FN's løfte med Verdensmålene "Leave no one behind", er det ambitionen at målrette indholdet i Center for Verdensmål til alle. Sundhedsfællesskaber og initiativer inden for sundhed, inklusion og forebyggelse kan aktiveres på Kær Vestermark.

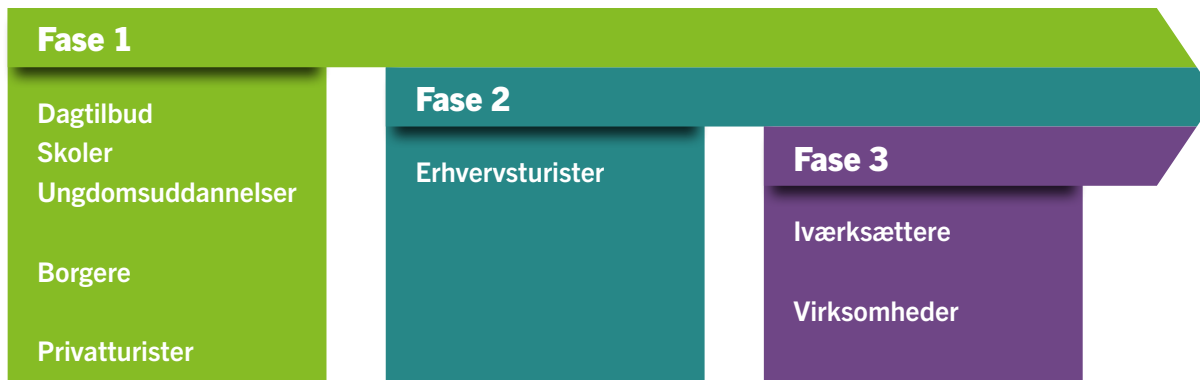
Center for Verdensmål vil sikre tilgængelighed for alle i de fysiske rum ude og inde og arbejde for at inkludere alle i kraft af et mangfoldigt og differentieret indhold.

Derfor vil Center for Verdensmål udvikle et indhold, der både kan være målrettet en specifik målgruppe og et indhold, der rammer en bred målgruppe. Indholdet udvikles sammen med aktører og partnere og har fokus på aktuelle bæredygtige tematikker i et fremadskuende perspektiv.

Prioriteringen af specifikke målgrupper tager afsæt i en indledende afsøgning af konkrete samarbejds muligheder med udvalgte aktører om indhold til Center for Verdensmål.

Prioriteringen af målgrupper i forhold til projektets udvikling fremgår af denne faseplan

Målgrupper – faser

Fase 1

Børn og unge i dagtilbud, skole og på ungdomsuddannelser prioriteres sammen med øvrige borgere og privatturister i opstarten af Center for Verdensmål. Det er en bred målgruppe, hvortil indholdet målrettes og differentieres. Formidlingen til børn og unge vil spille sammen med Fremtidens Skole. Formidlingen til voksne og børnefamilier skal inspirere til en mere bæredygtig hverdag. Indholdet målrettes også privatturister, hvor indsatsen relateres til kommunens turismesatsning og Handleplan for Turisme og Handel.

Fase 2

Der er et stort potentiale i forhold til at udvikle erhvervsturismen i relation til Center for Verdensmål. Erhvervsturister kan tiltrækkes fx til demonstration af nye bæredygtige løsninger både i Center for Verdensmål og ved kommunens mange virksomheder. Det vil være oplagt at formidle ProjectZeros rejse til erhvervsturister med udgangspunkt i konkrete lokale cases.

Fase 3

Center for Verdensmål kan blive et fagligt mødested for iværksættere, virksomheder og faglige netværk, der er engageret i den bæredygtige udvikling. Her vil de kunne møde forskellige målgrupper og afprøve deres idéer og løsninger. Centret kan være en inspirerende ramme om møder og konferencer med bæredygtige dagsordener. Inklusion af iværksættere og virksomheder som målgruppe understøtter kommunens arbejde med at fremme det lokale erhvervsliv blandt andet ved udvikling af nye teknologier og understøttelse af iværksættere.

Indhold – naturen som læringsrum

I Center for Verdensmål skal den enkelte opleve, hvordan man kan bidrage til en verden i bedre balance. Det sker med indhold, der giver indsigt, inspiration og handlemuligheder. Gennem formidling, aktiviteter, events og aktive fællesskaber får deltagerne mulighed for at fordybe sig, opleve, lege og lære om bæredygtighed og FN's Verdensmål.

Center for Verdensmål er placeret midt i naturen på Kær Vestermark. Naturen udgør en ramme for læring og er et naturligt læringsrum i Center for Verdensmål, der anvender den i formidlingen, hvor det giver mening. Der vil i tilknytning være indhold om bæredygtig fødevarerproduktion i Permahaven, naturformidling på Sønderborg Naturcenter og formidling om livet i havet ved Det Marine Center. Det er muligt at aktivere naturområdet Kær Vestermark yderligere i samarbejde med forskellige relevante aktører.

Naturen udgør også en sundhedsramme, hvor aktiviteter og sundhedsfællesskaber kan bidrage til at fremme sundhed og trivsel samt mindske ulighed. Det understøttes af etableringen af en Naturlegeplads og en Motionsbane for alle på Kær Vestermark.

Center for Verdensmål skal være det naturlige udgangspunkt for et besøg på Kær Vestermark. Her vil engagerede borgere og gæster kunne blive inspireret og mødes om den bæredygtige udvikling og FN's Verdensmål.

Center for Verdensmål vil derudover kunne henvise til og samarbejde med aktører andre steder i Sønderborg Kommune, der har demonstratorier for bæredygtige løsninger og formidling af udvalgte Verdensmål.

Hovedindholdet i Center for Verdensmål Naturen på Kær Vestermark som læringsrum

FORMIDLING

Formidling er tilrettelagt formidling, undervisning og udstillingsdesign.

Formålet med formidlingen er at give rum til inspiration, refleksion og læring til en specifik målgruppe ud fra et givent indhold.

I relation til Center for Verdensmål vil det kunne ske i forskellige former – fx som

- Praksisnær undervisning – med afsæt i læringsformerne opleve, forstå og skabe
- Udstillinger – baseret på viden og interaktivitet
- Trædestensforløb ved Vidensby Sønderborg
- Naturformidling
- Innovationsforløb med arbejde og eksperimenter i værksted / Lab.
- Kompetenceudvikling om bæredygtighed i fx undervisning, events og turisme

AKTIVITETER

Aktiviteter er de mange forskellige muligheder for at udfolde sig gennem oplevelser, leg og skaben – som ikke nødvendigvis har et tilsigtet læringsmål.

Formålet med diverse aktiviteter vil være at give inspiration og motivation gennem oplevelser, leg og fordybelse – alene eller sammen med andre.

I relation til Center for Verdensmål vil aktiviteterne knytte sig til bæredygtighed og Verdensmål – fx som

- Hands on-aktiviteter – hvor man afprøver og skaber noget selv eller sammen
- Leg og eksperimenter
- Aktiviteter der foregår på hele Kær Vestermark – med fokus på både bæredygtighed, natur og historie
- Friluftsliv

EVENTS

Events er arrangementer, der samler mennesker i en fælles oplevelse, der skaber opmærksomhed og synlighed omkring et emne eller en sag. Events kan være mindre, store eller mega store.

Formålet med events vil ofte være at sætte rammen for at give mennesker en fælles oplevelse samt give opmærksomhed til en sag. Store og mega events kan også give et område stor synlighed og kan bruges strategisk til branding.

Ved Center for Verdensmål, på Kær Vestermark, er der gode muligheder for at afholde events i alle størrelser. Det er vigtigt, at events afspejler områdets DNA og relaterer sig til bæredygtighed, og derudover eventuelt til natur og/eller historie.

Det kan være events som fx

- Unges spot på Verdensmål
- Byggefestival
- Friluftsevents – hvor naturen indgår som indhold og ramme
- Hverdagsevents der afvikles sammen med stedets brugere
- Megaevents, der inddrager Slagmarken, Kær Vestermark og større dele af Løkkegaard

Bæredygtig eventhåndtering

Alle events, og andre aktiviteter i tilknytning til Center for Verdensmål skal være bæredygtige og spiller sammen med kommunens Masterplan for Events og herunder retningslinjer for en bæredygtig eventhåndtering.

FÆLLESSKABER

Fællesskaber er små eller store grupper af mennesker, som samles omkring en aktivitet, en hobby eller en sag.

Fællesskaber kan styrke demokratiske værdier og har flere iboende fordele som fx styrket sammenhold, inklusion, sundhed og trivsel samt forebyggelse af ensomhed.

Fællesskaber kan give slagkraft og synlighed til en sag.

I relation til Center for Verdensmål er det formålet at understøtte og udvikle fællesskaber omkring bæredygtighed – fx

- Interessesfællesskaber – hvor man deltager i en aktivitet, som interesserer en, sammen med andre
- Sundhedsfællesskaber
- Erhvervsfaglige fællesskaber
- Læringsfællesskaber
- Produktive fællesskaber – hvor man samles om at skabe et indhold

Aktører - samarbejde og partnerskaber

Center for Verdensmåls potentiale udfoldes i samarbejder og partnerskaber med forskellige aktører, som også arbejder med bæredygtighed.

Vidensinstitutioner

Center for Verdensmål vil bygge på et tæt samarbejde med landets vidensinstitutioner. Det skal sikre, at formidlingen i Center for Verdensmål bygger på faktuel viden, som centrets medarbejdere og samarbejdspartnere baserer indholdet på.

Civilsamfundet

Civilsamfundsorganisationer, lokale og nationale, inviteres til at samarbejde om indholdet i Center for Verdensmål. De er afgørende parter i de mange samskabende aktiviteter, events og formidlingstiltag, der er og bliver mulighed for at gennemføre på området.

Erhvervslivet

Erhvervslivet bidrager allerede i dag med viden og engagement til de eksisterende events. Center for Verdensmål vil facilitere, at erhvervslivet kan anvende centrets rammer i et bæredygtigt udviklingsperspektiv. Iværksættere kan inviteres ind for at synliggøre og teste nye innovative løsninger, der taler ind i den bæredygtige dagsorden. Stedet kan danne ramme om videndeling, netværk og møder for erhvervsliv, iværksættere og erhvervsturister i relation til den bæredygtige udvikling.

Sønderborg Kommune

Projektorganisationen for Center for Verdensmål er forankret organisatorisk i Sønderborg Kommune i forvaltningen Kultur og Erhverv med stærke bånd til andre forvaltninger herunder Teknik, Miljø og Bæredygtighed, Børn, Uddannelse og Sundhed samt Omsorg og Udvikling.

Skolernes Motionsdag ved Motionsbanen på Slagmarken 2024.

Centrale partnere

Center for Verdensmål har sin hovedformidling på Løkkegaard og i de relevante uderum i den omgivende natur. Hertil kommer, at centret kan henvise til og samarbejde med andre partnere med steder og demonstratorier i Sønderborg Kommune, hvor udvalgte Verdensmål kan formidles.

Centret vil indgå samarbejde og partnerskab med centrale partnere om formidling, aktiviteter og events om bæredygtighed med afsæt i Verdensmålene – blandt andre:

ProjectZero

ProjectZero er et offentligt-privat partnerskab, der arbejder for et CO₂-neutralt energisystem i Sønderborg Kommune. Et samarbejde med ProjectZero handler om at vise rejsen mod CO₂-nullet og synliggøre de mange gode cases hos virksomheder og borgere. Det kan ske gennem events, der engagerer alle til at styrke klimavenlige handlinger og med udstillinger om den grønne omstilling, der også målrettes erhvervsturister. Center for Verdensmål vil desuden samarbejde med ProjectZero om at fejre, når CO₂-nullet bliver nået i 2029.

SONFOR

SONFOR er Sønderborg Kommunes forsyningssselskab, der håndterer vand, spildevand, fjernvarme samt genbrug og affald. Ud over formidling til børn og unge tilbyder SONFOR formidling til virksomheder og foreninger.

I relation til Center for Verdensmål kan et samarbejde med SONFOR som udgangspunkt handle om at formidle Verdensmål om ansvarligt forbrug og produktion samt spildevand og drikkevand på en vedkommende måde og med mulighed for rundvisning på SONFOR's anlæg.

Sønderborg Naturcenter

Sønderborg Naturcenter har naturformidling for dagtilbud og skoler som sin kerneopgave. Naturcentret rummer undervisningslokaler, grejbank og gode udendørs faciliteter på og ved gården Frydendal på Kær Vestermark.

Center for Verdensmål vil samarbejde med Sønderborg Naturcenter om formidlingen af livet på land og livet i havet.

VidensBy Sønderborg og Partnerskabet House of Science

VidensBy Sønderborg er et kompetence- og ressourcecenter for de kommunale dagtilbud og folkeskolerne i Sønderborg Kommune. Partnerskabet House of Science handler om at tilbyde praksisnære læringsaktiviteter med afsæt i viden om klima, innovation og bæredygtighed.

Et samarbejde med VidensBy Sønderborg og Partnerskabet House of Science kan bidrage til at udvikle og tilbyde praksisnære læringsaktiviteter og Trædestensforløb, der på forskellig vis giver børn og unge mulighed for at forholde sig til bæredygtighed på en undersøgende og eksperimenterende måde, der former nye bæredygtige idéer og styrker kreativiteten.

Øvrige partnere

En række andre partnere vil være involveret, herunder blandt andre Destination Sønderjylland, Biblioteket Sønderborg, Sønderborg Vækstråd samt kommunale afdelinger, der arbejder med bæredygtighed, sundhed, turisme, kultur, events og fællesskaber.

Udviklingsplan for Center for Verdensmål / Kær Vestermark

Samlet udviklingsplan for Center for Verdensmål i steps

Udviklingen af Center for Verdensmål vil ske i steps

- **Step 0: Event og formidling**

De seneste år er der blevet udviklet og gennemført events omkring bæredygtige emner på Kær Vestermark i tilknytning til Løkkegaard. Disse aktiviteter vil fortsætte og blive udviklet i relation til videreudviklingen af Center for Verdensmål.

- **Step 1: Løkkegaard**

Løkkegaard renoveres i etaper. Første etape omhandler gårdens stuehus på 300 m², der renoveres og indrettes til formidlingscenter. Hertil kommer en simpel ombygning af et 200 m² ladeloft til et uopvarmet formidlingsrum.

- **Step 2: Opsamling, evaluering og projektudvikling**

Erfaringerne med renoveringen af stuehus og ladeloft på Løkkegaard (Step 1) kan danne baggrund for renovering af den øvrige bygningsmasse. Det drejer sig om erfaringer med både kvadratmeter, det byggefaglige og det brugsrelaterede. Det skal indgå i planlægningen af den videre renovering af Løkkegaard med plads til fx multisal, borgerkøkken samt andre faciliteter.

Videreudvikling af de fysiske rammer

Løkkegaard

Løkkegaard, der blev udflyttet til Kær Vestermark i 1790'erne, skal med sine 2000 m² danne ramme om Center for Verdensmåls hovedformidling. Løkkegaard skal renoveres, før den kan ibrugtages. Der er udarbejdet en plan for en bæredygtig renovering og omdannelse af Løkkegaard.

Renovering af stuehuset prioriteres først samtidig med klargøring af loftet på den sydlige ladelænge. Stuehuset bliver indrettet til formidlingscenter med faciliteter til at understøtte og synliggøre den grundlæggende idé med Center for Verdensmål.

Senere vil der efter behov kunne etableres yderligere faciliteter ved renovering og omdannelse af hele eller dele af den resterende bygningsmasse.

Stuehus med ladeloft

Stuehuset (300 m²) renoveres bæredygtigt. Bygningens egne materialer og andre bæredygtige og regenerative materialer indgår i ombygningen.

Stueplan indrettes til publikumsområde med multifunktionelle formidlingsrum. 1. salen indrettes med faciliteter til personale tilknyttet Center for Verdensmål og SAABU.

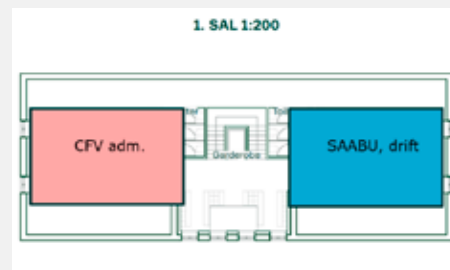
Faciliteter og funktioner

Stueplan – multifunktionelle rum til:

- Udstilling
- Værksted
- Undervisning

1. sal

- Faciliteter til personale

Ladeloft på sydlig længe

Ladeloftet på den sydlige ladelænge (200 m²) klargøres til at understøtte større udendørs events og som rum til mindre indendørs events.

- Ombygning af 1. salen på sydlige ladelænge til et uopvarmet formidlingsrum skal understøtte de eksisterende udendørs arealer til events og oplevelser

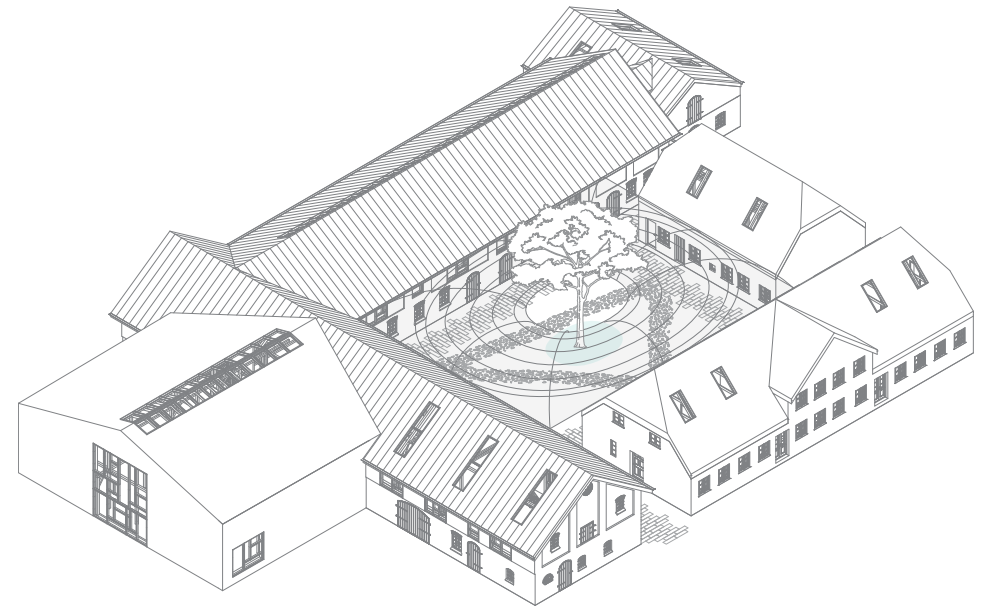

Resten af Løkkegaards bygninger

Erfaringerne med renoveringen af Løkkegård vil danne baggrund for kommende etaper. Det drejer sig om erfaringer med både kvadratmeter, det byggefaglige og brugsrelaterede erfaringer. Det skal indgå i planlægningen af den videre renovering af Løkkegårds i alt 2000 m², der kan blive indrettet med fx multisal, borgerkøkken samt andre faciliteter.

Dynamisk formidlingsramme

Formidlingscentret indrettes med en underetage med et multifunktionelt formidlingsrum, der muliggør en dynamisk brug til forskellige aktiviteter og undervisning. Der kan være skiftende udstillinger om forskellige temaer og aktiviteter omkring bæredygtig udvikling og FN's Verdensmål. Digitale teknologier kan gøre stedet levende for de besøgende med en involverende og differentieret formidling, der engagerer, motiverer og aktiverer i øjenhøjde med de besøgende. Der vil også være plads til skiftende bruger-drevne hands-on-aktiviteter og undervisning.

Øvrige projekter

Naturlegeplads

Byrådet afsatte i budgetaftalen 2024-2027 8 mio. kr. til etablering af nye legepladser for børn og unge i de kommende år. Sønderborg Kommune samarbejder med eksterne parter om at skabe flere attraktive legepladser og byrum i Sønderborg.

En naturlegeplads på Kær Vestermark har potentiale til at blive en signaturlegeplads i kommunen, som tiltrækker borgere og turister og giver nye muligheder for bevægelse.

En naturlegeplads på Kær Vestermark vil kunne placeres på to mulige områder:

- Mellem motionsbanen og Møllestedgaard
- I nærhed af Støvlen og Løkkegaard

Projektet skal beskrives yderligere, og en endelig placering skal kvalificeres, godkendes ift. fredningen og besluttes.

Motionsbane for alle

Den gamle militære forhindringsbane syd for eventpladsen Slagmarken omdannes til en Motionsbane for alle.

Som forarbejde til motionsbanen har der været gennemført en udviklingsproces med inddragelse af en bred skare af relevante aktører herunder idrætsforeninger og handicaporganisationer, som har bidraget med forslag til motionsbanen. Det har ført til udarbejdelsen af et prospekt for realiseringen af projektet.

I det foreslåede projekt udvikles motionsbanen med fire spor, hvoraf det ene bliver for kørestolsbrugere. Den byder på fysiske træningsmuligheder for alle og bliver det perfekte sted for den aktive familie, idrætsforeninger, skoleklasser m.fl. Motionsbanen kan kobles med brugen af de 20 km stier på Kær Vestermark.

Det Marine Center – etape 2

Det Marine Center erstatter den nuværende brug af Skivedepotet i den nordlige ende af Kær Vestermark. Etape 1 var anlæggelsen af en kystbro for alle med tilhørende faciliteter. Etape 2 er omdannelse af bygningen fra Skivedepot til Det Marine Center.

Som forarbejde til Det Marine Center har der været gennemført en udviklingsproces med inddragelse af relevante aktører, som også vil blive inddraget fremadrettet i udviklingsarbejdet. Det har ført til udarbejdelsen af et prospekt for realiseringen af Det Marine Center.

Det Marine Center med nærhed til Alssund danner de perfekte rammer med faciliteter til formidling af livet i havet – med stenrev, fiskebro og renseplads i tilknytning hertil. Området giver også mulighed for en lang række andre aktiviteter og tilbud til forskellige fællesskaber.

For at frigøre bygningen, der fungerer som Skivedepot og foreningsrum, skal der findes nye faciliteter til den eksisterende brug. Bygegård, der ligger tæt på, ses som den oplagte løsning. Etape 2 forudsætter derfor løsninger på nogle indbyrdes afhængigheder.

Realiseringen af Det Marine Center med et øget antal besøgende og en ændret brug nødvendiggør ændringer af den eksisterende infrastruktur.

Økonomi

Masterplanen præsenterer et scenarie, hvor den eksisterende anlægsøkonomi danner ramme om den første etape af Center for Verdensmål med renovering af stuehus og ladeloft på Løkkegård.

En senere evaluering vil vise, om der er grundlag for at udvide Center for Verdensmåls faciliteter, hvor en mulig ombygning af den resterende bygningsmasse på Løkkegård kan komme på tale.

Nedenfor skitseres de økonomiske rammer for projektet.

Det samlede anlæg for videreudviklingen af Center for Verdensmål indeholder i dag en restbevilling på 11,3 mio. kr. Heri indgår midler fra eksterne parter, hvor midlerne er givet under forudsætning af, at de anvendes til etablering af Løkkegård som formidlingscenter for Verdensmålene. Dertil kommer et mindre anlæg, som er reserveret til motionsbanen.

Anlæg	Restbevilling
Center for Verdensmål	11,3 mio. kr.
Motionsbane for alle	0,45 mio. kr.

Med masterplanen anbefales det, at de 11,3 mio. kr. anvendes til renovering af stuehuset og ladeloftet på Løkkegård. Dermed fastholdes den politiske ambition om at udvikle Center for Verdensmål til et formidlingscenter for Verdensmålene, hvor Verdensmål gøres til hverdagsmål for de besøgende. Centret vil med et renoveret stuehus og ladeloft kunne tilbyde mange af de oprindeligt tiltænkte funktioner. Fokus vil være på at skabe stærke rammer for formidling, som kan udfyldes i samarbejde med både interne og eksterne parter.

Behov for øvrige investeringer

Med masterplanen kan der ikke peges på en finansiering af de øvrige skitserede projekter på Kær Vestermark, herunder investeringer i infrastruktur, Naturlegeplads, Motionsbane for Alle og Det Marine Center – etape 2.

Infrastruktur: Med en stigende trafik til blandt andet Sønderborg Naturcenter og Center for Verdensmål på Løkkegård kan der på sigt blive behov for at styrke infrastrukturen i området. Der er udarbejdet en samlet trafikplan for Kær Vestermark, som indeholder estimater på en række trafiktilpasningsprojekter. Det vurderes, at en styrket infrastruktur omkring Sønderborg Naturcenter og

Løkkegård vil medføre en udgift på op imod 2,2 mio. kr. En renovering af Skivedepotet til Det Marine Center – etape 2 vil medføre øget trafik i den nordlige del af Kær Vestermark, hvorved der vil opstå et behov for yderligere investeringer i infrastruktur.

Naturlegeplads: I budgetaftalen 2024-2027 er der afsat 8 mio. kr. til etablering af nye legepladser i Sønderborg. Finansieringen af en Naturlegeplads på Kær Vestermark skal ses i sammenhæng til øvrige legepladsprojekter.

Motionsbane for alle: Anlægssummen for udviklingen af en Motionsbane for alle vil afhænge af det konkrete projekt.

Der er beregnet en anslået pris for bæredygtig renovering af de opvarmede rum på ca. 20.000 kr. pr. m². Hertil kommer indretning og inventar. Der foreligger endnu ikke estimater for renovering af de uopvarmede rum som fx ladeloftet, da udgiften vil variere efter, hvilke rum man ønsker at inddrage.

Drift	Årligt driftsbudget
Drift af Center for Verdensmål / Kær Vestermark	3,6 mio. kr.

Der er i dag 3,6 mio. kr. til den samlede drift af Center for Verdensmål. I forbindelse med Budgetaftalen 2024-2027 blev driftsbudgettet udvidet med 0,85 mio. kr. til drift af de allerede renoverede og etablerede anlæg, herunder bygninger, stier, bålhytte mv. Det samlede driftsbudget dækker lønninger samt drift af hele Kær Vestermark, herunder bygningsdrift, forbrug, vedligehold af stier, naturpleje osv.

Det nuværende skitserede projekt har et anslået budget på 14-15 mio. kr. Det vil være relevant at afsøge, hvorvidt eksterne fonde ønsker at bidrage til projektet. Der må dog forventes en kommunal medfinansiering.

Det Marine Center – etape 2: En renovering af Skivedepotet til Det Marine Center – etape 2 har en anslået anlægssum på 10,3 mio. kr. Hertil kommer en renovering på Bygegård med en anslået sum på 3,0 mio. kr., der er nødvendig for at kunne flytte den nuværende brug af Skivedepotet til øvrige faciliteter. Det vil være relevant at afsøge, hvorvidt eksterne fonde ønsker at bidrage til projektet. Der må dog forventes en kommunal medfinansiering.

TIDSHORISONT

Step 0 / 2025 →

Siden 2021 har der været gennemført et stigende antal arrangementer om Verdensmål og bæredygtige temaer på Kær Vestermark og ved Løkkegaard. Aktiviteter finansieres af eksisterende midler under Center for Verdensmål og kulturområdet. Sønderborg Kommune finder løbende midler til Step 0.

Step 1 / 2025-2028

De indledende opgaver forud for renoveringen af Løkkegaard igangsættes i 2025. Principperne for bæredygtigt udbud og renovering skal udfoldes og defineres. Det anbefales, at Step 1 finansieres af restbevillingen til anlæg og anvendes til renovering af stuehuset og ladeloftet på Løkkegaard.

Stuehuset forventes at kunne stå færdigrenoveret og indrettet senest i 2028, således at det er i fuld drift til DGI's Landsstævne og fejringen af ProjectZero-nullet i 2029.

Step 2 / 2028 og frem

Step 2 omhandler den løbende evaluering og justering af indhold og rammer i Center For Verdensmål med henblik på en løbende optimering og kvalificering heraf.

Med afsæt i en samlet evaluering efter ibrugtagning af renoveret stuehus og ladeloft på Løkkegaard skal det ligeledes vurderes, om der vil blive behov for at renovere yderligere bygningsmasse på Løkkegaard. Hertil vil der være behov for yderligere finansiering.

Der vil på sigt skulle udarbejdes en selvstændig tidshorisont for Infrastruktur og de øvrige projekter Naturlegeplads, Motionsbane for alle og Det Marine Center - etape 2.

Vartegnet Støvlen
Spejdernes Lejr 2017

Kær Vestermark i dag

- Vandresti
- Riderute
- Cykelspor
- Veje
- Naturpleje
- Støvlen
- Fiskebro for alle
- Shelter
- Fugleskjul
- Bålhytte for alle
- Arrangementsområde
- Infohus
- Permahaven
- Insektbo ruin

Udviklingsprojekter med formidling af verdensmål

Vist med nr. på kortet

- ① Besøgscenter Løkkegaard
- ② Det Marine Center
- ③ Naturlegeplads
- ④ Motionsbane for alle
- ⑤ Sønderborg Naturcenter

I nærheden

- 3 km Sønderborg centrum
- 2 km Sønderborgmotorvejen
- 5 km Sønderborg Lufthavn
- 40 km Tyskland

Strategiske indsatser

– for realisering af Center for Verdensmål 2025-2030

Herunder sammenfattes de overordnede strategiske indsatser, der skal arbejdes videre med i implementeringen af masterplanen. Arbejdet starter med realiseringen af byggeri og infrastruktur. Derudover er der en række indsatser, der skal gennemføres for at realisere Center for Verdensmål - det gælder

Formidlingskoncept og plan for indholdsudvikling

Udarbejdelse af et nytænkende indholdskoncept og plan for indholdsudvikling (aktiviteter, formidling, fællesskaber, events) om bæredygtighed, natur og FN's Verdensmål i relation til målgrupper og samarbejdspartnere. Hertil kommer at der skal arbejdes med, hvordan Center for Verdensmål skal indgå i DGI's Landsstævne i Sønderborg i 2029 og fejringen af CO₂-nullet i samarbejde med ProjectZero samme år. Herunder udarbejdelse af en plan i forhold til bæredygtighed i indhold og afvikling.

Kommunikationsstrategi

Udarbejdelse af en kommunikationsstrategi og eventkalender for Center for Verdensmål og Kær Vestermark.

Partnerskaber

Overblik over potentielle partnere og principper for indgåelse af strategiske partnerskaber i relation til udvikling og drift af Center for Verdensmål.

Organisering

Plan for en bæredygtig organisering af Center for Verdensmål, herunder overvejelse om eventuel fornyelse af Advisory Board.

Økonomi og forretningsmodel

Finansierungsplan og funding til realisering af Center for Verdensmål i henhold til masterplanen. Udvikling af en bæredygtig forretningsmodel for driften af Center for Verdensmål.

Erfaringsopsamling og dokumentation

Hele arbejdet med udvikling og drift af Center for Verdensmål på Kær Vestermark følges og evalueres i en erfaringsopsamling og dokumentation af projektet som grundlag for det fremtidige udviklingsperspektiv for projektet og området.

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

T: 0045 8872 6400
post@sønderborg.dk

Sonderborgkommune.dk